

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Maximiliani Sandaei E Societate lesv Doctoris
Theologi Architectvra Christiana**

Sandaeus, Maximilianus

Coloniæ Agrippinæ, 1653

2. Dissertationes convivales. Mos Hebræorum in Tricliniis convivando differere, moraliter, parabolicè, enigmaticè.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46065](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46065)

bulate per vias prudentie, Quibus omnes conatur à meretrice Voluptate avocare, & ad sui amorem, studiumque ac per hoc ad animæ salutem procurandam, verarum cultu virtutum, traducere. Accedit, quod Salomon toto illo libro Proverbiorum Sapientiam inducat, per fictionem personæ Oratoribus usitatam, differentem coram suis graviter simul ac jucunde, de omni pene virtutum argumento, parabolice, ænigmaticè, allegorice. Quo circa, ut tot dissertationum initium venustè daret, commodius facere non potuit, quàm designare locum, eumque delineare, ac depingere, in quo illæ sunt habitæ.

ARTICULUS II.

DISSERTATIONES CONVIVIALES.

Mos Hebræorum in Tricliniis convivando differere, moraliter, parabolicè, ænigmaticè.

OBSERVO. Solitos fuisse Hebræos à majoribus suis in lege DEI versatis benè eruditos, convivia sua condire, non inanibus fabulamentis, non scurrilibus sarcasmis, non absencium detractionibus, non mutuis præsentium insectationibus, non verborum pugnis, aut verberum: non murmurationibus de præsentium rerum statu, non querelis de Imperatore, Rege, Principe aut Magistratu civili, vel Ecclesiastico, non infamationibus hominum DEO Sacrorum, non criminum, quæ audita de aliis, vel visa narrationibus, non priorum, sive veterum, sive fictorum gloriationibus: non inconditis clamoribus, velut puerorum, non immodicis cachinnis, ut insanientium, non acerbis concertationibus, tanquam

ganeonum: multo minus juramentis, blasphemis, De-
monum ac dirarum imprecationibus. Quæ, & his ge-
mina, prò dolor! hoc tempore, sunt apud plerosque con-
viviorum condimenta. Ut iis interesse pigeat pudeat
que hominem mandatorum divinorum amantem, nec
salutis suæ prodigum. An fortasse, idcirco S. Augustinus
imitatus S. Ambrosium, invitatus in suâ patria, ire recu-
sabat ad convivium? Sic narrat Possidonius in vita,
cap. 27. At, ut aiebam, OBSERVO. Consueffe Hebra-
os suis in tricliniis, tanquam Sapientiæ gymnasiis con-
vivia condire ad mores accommendatis præceptis, a-
cutis, vellicantibusque sententiis, parabolicis gnomis
problematis elegantibus, ænigmatis, griphis, & simili-
bus intricatis implicitisque sermonibus; quibus inter
conferendo, & nunc proponendo, nunc respondendo
nunc aliquid ingerendo, nunc opponendo, nunc, quod
dictum erat, roborando, nunc novi aliquid commin-
cendo, suavissime tempus traducebant.

ERAT autem istiusmodi sermonum genus, si lubet ac-
curatius dividere, triplex. *Primum* continebat Præcepta
moralia. *Alterum*, sententias acutas, argutasque, & dictæ
ingenium exacuentia. *Tertium*, ænigmata, &, quæ eo-
dem referri possent, eruditæ mentis fictiones. De pri-
mo genere accuratè præcipit Ecclesiasticus capite xxxiii
à versiculo iv. vbi moratos sermones in conviviis ha-
beri debere edicit: sententias autem morales, gravesque
& dicere, & audire vicissim, modeste proferendo, &
patienter excipiendo suadet: denique, modum ordi-
nemque servandum, ne sequatur confusio præscribit.
*Loquere, inquit, major natu: decet enim te primum verbum de-
ligenti scientia.* Pergit deinde serie continuata metho-
dum complectens jucundè differendi ac utiliter inter
epulas, monens, ne impediatur exhilarans musica. De
gene-

Genere altero, quod continet acutas falsasque sententias nonnulla proponit Salomon Proverbiorum xxiii. Ubi appellat illas *Pulchros sermones* : & inter reliqua dat hoc præceptum : *Ne comedas cum homine invido, neque desideres cibos eius : quoniam in similitudinem arioli, & conjectoris estimat, quod ignorat, cibos, quos comederas, evomes : & perdes pulchros sermones tuos.* Sensus præceptionis est: Non esse epulandum cum homine, quem torquet invidia, quod is quamvis stupidus & ignarus, si dicatur quidpiam acutum & ingeniosum, haud secus ac si penetraret singula, de iis desierat, atque instar arioli, multa effutiat inepta & inania. Atque ita fit, ut doctus & prudens eruditos sermones suos, tanquam margaritas ante porcicos projiciat, nullum inde fructum ferens. Terti generis exemplum illustre est in historia Sampsonis, Judicum xiv. Ubi intra septem convivii nuptialis dies, Philisthæis proposuit problema, siue ænigma, vel griphum illum edisserendum, *De comedente exiit cibus & de forti egressa est dulcedo.*

ARTICULUS. III.

SENTENTIÆ EPULARES FESTIVÆ.

Mos Græcorum, Latinorum, aliarumq; Gentium, in Tricliniis inter epulas proferendi sententias festivas & ingeniosas.

NON tantum apud Hæbræos fuit in usu differere in conviviiis, sermonibus elegantibus & obscuris, verum idem mos obtinuit apud Græcos, & Latinos, immò, in omnibus bene institutis Rebus publicis. De Græcis satis constat ex Athenæo, qui volumen integrum scripsit de *Dipnosciphistis*, id est, *Cænis Sapientum*: in

H 3

quo